

PASARÉTI PRÉDIKÁCIÓK
refpasaret.hu

Pasarét, 2013. október 31.
(csütörtök, reformáció)

Horváth Géza

ISTEN SZÍVÜGYE AZ EGYHÁZ ÉLETE

Alapige: Ezékiel 37,1-14

Az Úr megragadott engem; elvitt engem az Úr lélek által, és letett egy völgyben. Tele volt az csontokkal. Végigvezetett köztük körös-körül, és láttam, hogy nagyon sok csont volt a völgyben, és már nagyon szárazak voltak. Megkérdezte tőlem: Emberfia! Életre kelnek-e még ezek a csontok? Én így feleltem: Ó, Uram, Uram, te tudod! Akkor azt mondta nekem: Prófétálj e csontokról! Mondd nekik: Ti, száraz csontok, halljátok az Úr igéjét! Így szól az én Uram, az Úr ezekhez a csontokhoz: Én lelket adok belétek, és életre fogtok kelni. Inakat adok rátok, húst rakok rátok, és beborítlak benneteket bőrrel, aztán lelket adok belétek, hogy életre keljete. Akkor megtudjátok, hogy én vagyok az Úr.

Én tehát prófétáltam, ahogyan megparancsolta nekem. Amint prófétálni kezdtem, hirtelen dörgő hang támadt, a csontok egymáshoz illeszkedtek. Láttam, hogy inak kerültek rájuk, majd hús növekedett, és végül bőr borította be őket, de lélek még nem volt bennük. Akkor ezt mondta nekem: Prófétálj a léleknek, prófétálj, emberfia, és mondd a léleknek: Így szól az én Uram, az Úr: A négy égtáj felől jöjj elő, lélek, és lehelj ezekbe a megöltekbe, hogy életre keljenek! Én tehát prófétáltam, ahogyan megparancsolta nekem. Akkor lélek szállt beléjük, életre keltek, és talpra álltak: Igen-igen nagy sereg volt.

Akkor ezt mondta nekem: Emberfia! Ez a sok csont Izráel egész háza, amely most ezt mondja: Elszáradtak a csontjaink, és elveszett a reménységünk, végünk van. Azért prófétálj, és ezt mond nekik: Így szól az én Uram, az Úr: Én felnyitom sírjaitokat, és kihozlak sírjaitokból, én népem, és beviszlek benneteket Izráel földjére. Akkor megtudjátok, hogy én vagyok az Úr, amikor felnyitom sírjaitokat, és kihozlak sírjaitokból, én népem! Lelkemet adom belétek, életre keltek, és letelepítelek benneteket a saját földetekre. Akkor megtudjátok, hogy én, az Úr, meg is teszem, amit megmondtam – így szól az Úr.

Imádkozzunk!

Édesatyánk! Hálás szívvel köszönjük ezt az ünnepet, ezt szép csütörtök délelőttöt, amikor a reformáció elindulására emlékezhetünk.

Kérünk, legfőképpen hadd emlékezzünk a te örök szövetségedre, az irántunk való örök hűségedre, kimondhatatlan szeretetedre. Nem arra szeretnénk emlékezni, amit ember tett és emberi eszköz hajtott végre, hanem rád szeretnénk emlékezni, Urunk, aki adja a felüdülés időit, akitől jönnek azok az idők, amelyben zúg az Úrnak mennyből alájövő Lelke, s ha szétjár, éltet lehelve, ó, az dicső idő.

Köszönjük, hogy rád emlékezhetünk, Urunk, aki a történelem ura vagy. Köszönjük, hogy rád emlékezhetünk, aki nemcsak világot teremtettél, hanem népet hívtál elő magadnak. Rád szeretnénk emlékezni, hogy erről a népről soha nem felejtkeztél el, még akkor sem, amikor ez a nép bűnben, mocsokban, szennyben, sárban a világ útján járt, vagy éppen teljesen halott volt lelkileg. Köszönjük, hogy akkor is küldted az ígét és a Lelket, amely által életre hoztad.

Köszönjük, hogy nemcsak a reformációkor tetted ezt, hanem olyan sokszor azóta is újból és újból az ébredések szent idején, amikor a halottak meghallották az ígét, és akik meghallották, azok éltek.

Nekünk is arra van ma szükségünk, Urunk, hogy igéddel eleveníts meg bennünket. A te igéddel újíts meg bennünket, hogy újból s újból szilárd talajt érezzünk lábunk alatt, és a te igéd a mi ösvényünk világosságává váljék.

Kérünk, Urunk, hogy az ébredést rajtunk kezd. A reformációt rajtunk kezd. Bocsásd meg, hogy mi mindig másokat akarunk megreformálni. Mi az egyházat szeretnénk megreformálni, nem a személyes hitéletünket, imaéletünket, ígével való foglalkozásunkat és odaszánt, érted égő szívünk hálából történő szolgálatát.

Kérünk, úgy szólj ma itt és mindenütt, Urunk, hogy igéd életet teremtsen, újból elevenítsen, hálára indítson és legfőképpen magasztalásra, hogy lássuk meg, ahogy a zsoltárban hallottuk az előbb: „Mily sok és nagy tettet vittél véghez értünk.” Ezért legyen tiéd a hála, a hódolat, a magasztalás, örökkévaló Istenünk.

Ámen.

Igehirdetés

Szeretettel köszöntöm a gyülekezetet október 31-én, a reformáció ünnepén. Tíz órakor azért is tartunk istentiszteletet, mert ezzel is szeretnénk mutatni és kifejezni azt, hogy ez a nap számunkra olyan, mint a vasárnap, még akkor is, ha tudjuk, hogy sok testvérünk ilyenkor dolgozik. A másik, ami miatt délelőtt is tartunk alkalmat, gyakorlati ok, mert sok idős testvérünk este talán nem vállalkozna arra, hogy eljöjjenek, a sötétben menjenek haza.

Bő 250 évvel ezelőtt élt egy áldott életű svájci igehirdető, aki így írt: „hogy a mi eleinket a bálványozásnak sűrű sötétségéből az evangéliumnak tiszta világosságára, a néma és élet nélkül való bálványoknak szolgálatából az élő Istennek okos tiszteletére, a reformáció által kihozta.” — Olyan szép ez a mon-

dat. Még akkor is, ha talán keménység is van benne, de mindenképpen igazságot hordoz és tartalmaz.

Ma délelőttre és estére ezt az ígét kaptam az Ezékiel könyve 37. fejezetéből, amelyet általában pünkösdkor szoktak felolvasni a gyülekezetekben. Tudniillik Isten Lelkének megelevenítő, életet adó munkáját hirdetik ezen a napon.

Amikor Isten népe a fogságban van, már úgy kiáltanak fel, hogy elszáradtak a csontjaink, nincs reménységünk, végünk van. — Akkor Isten megragadja Ezékielt, a Lélek által elviszi egy völgybe, és bemutat neki egy olyan képet, amely első hallásra borzasztónak tűnik, nehéznek tetszik, és utána, ami történik, az csodálatos, hogy azok a száraz csontok miképpen élednek és elevenednek meg.

Ezért, amikor azt gondolják, hogy kiszáradtak a mi csontjaink, nincs reménységünk, végünk van, a reformáció ünnepe is arról beszél, hogy az embernek soha nem lehet így gondolkoznia, akár az egyház állapotát szemléli, hogy nincs reménységünk, kiszáradtak a csontjaink, végünk van.

Tulajdonképpen erre felelet Istennek ez a tette, amikor Ezékielt megragadja, és ezt a látomást bemutatja neki. Mert nekünk olyan Istenünk van, aki felel nekünk. Akkor is felel, ha kiáltunk, és akkor is felel, ha már arra sincs ereje az embernek, hogy kiáltson. Akkor is felel neki, és a reformáció is egy ilyen nagy felelet volt az egyház akkori hallatlanul mélyre süllyedt állapotában. Akkor is el lehetett mondani, hogy az egyház élete olyan volt, mint a kiszáradt, siralmas látványt nyújtott csontok.

Nemrégén az egyik körben az ébredés történetéről beszéltünk és elmondtam, hogy engem is mennyire hatása alá vett, amikor készültem, utána néztem iratoknak, leveleknek, visszaemlékezéseknek. Sokszor azon vettem észre magam, hogy a könny elindul a szememből, csendesen sírok. Nem azért sírtam, hogy milyen volt az egyház akkori állapota, hanem az indított könnyezésre, hogy milyen nagy volt Istennek a kegyelmes szeretete az iránt a halott vagy halottnak tűnő népe iránt, — ami minden században, minden korban elmondható volt az egyházzal.

Ez a történet is erről beszél, milyen nagy a mi örökkévaló Istenünk. Szeretném most Őt ideállítani a középpontba, hogy Őt lássuk.

Nem Luther Mártonról, nem Kálvinról, nem Valáról, vagy Wycliffről, az előreformátorokról, nem Husz János hűségéről, bátorságáról, odaszánt életéről és máglyahaláláról, vagy V. Károly német-római császárról, aki Luthert idéztette maga elé, szeretnék beszélni. Azt szeretném, ha azt látnánk, amit ebben az ígében többször is olvasunk: akkor megtudjátok, hogy én vagyok az Úr. — A reformáció ünnepe ezt jelentse számunkra: tudjuk meg, hogy az Úr az úr.

Tudjuk meg, hogy a hatalom nem az egyház kezében van. A hatalom nem Róma fennhatóságában, nem a pápa személyében van. A hatalom nem az egyház püspökeiben vagy lelkipásztoraiban, tagjaiban van. Nem nekik adatott hatalom, hanem tudjuk meg: az Úr az úr. Tudjuk meg, hogy az az Úr, aki kiválasztotta a népét, aki az Ő népét elhívta.

A Római levél olyan szépen mondja: Elhívta, megigazította, megszentelte, megdicsőítette, végbe viszi az Ő tervét, az Ő munkáját. Nincs emberi hatalom,

amely ennek ellen tudna állni. Nincs emberi hatalom, amely Istennek „keresztbe” tudna tenni – ahogy szoktuk mondani, ha ember és ember közti viszonyról van szó. Isten ki akarja jelteni önmagát. Meg akarja dicsőíteni önmagát.

Látjuk ebben az igében, hogy Isten megeleveníti az Ő népét, Izráel házát, amely számunkra már lelkiképpen értendő. Most így mondhatnám: az Újszövetség gyülekezetét. Mindazokat, akik élő hitre jutottak, újjászülettek Isten igéje és Lelke által. Akiket csak elhívott magának az Úr, a mi Istenünk, akiket összegyűjtött. Irgalmas terve, kimondhatatlan szeretete cselekszik azoknak életében és azok élete fölött.

S mindez úgy kezdődik: az Úr megragadott engem. Mindig úgy történik a reformáció és mindig úgy volt ébredés, hogy valakit Isten megragadott. Ez a történet nem azzal kezdődik, hogy milyenek a csontok, milyen szárazak, milyen reménytelen, milyen kilátástalan a helyzetük, hanem azzal, hogy Isten megragadta Ezékielt.

Isten úgy adott ébredést, hogy mindig valakit megragadott. Megragadott engem – elmondhatta ezt Vald Péter, Wycliffe, Husz János, akik körül alakult egy kedves, hívő gyülekezet. És elmondhatta Luther Márton, a szerzetes is, hogy az Úr megragadott engem. Nem én találtam ki valamit, nem én akartam valami okosat mondani, hanem az Úr megragadott engem.

Csudálatos volt – hogy Magyarországról beszéljek –, hogy az Úr hogy ragadott meg életeket. Azon a bibliaórán átvettük, hogy amikor olyan reménytelen volt a lelki helyzet Magyarországon, Isten ideküld egy Mária Dorottya nevű főhercegnőt, József nádor feleségét, aki komoly hívő asszony volt, és 1847-ig itt lakott.

Amikor négy ember elindul Skóciából, hogy Palesztinába menjen misszióba, ezek közül kettő Budapesten megbetegedett, és betegségük miatt kénytelenek voltak itt maradni. Ők voltak azok, akik elindították a skót missziót és az evangelizációt. Isten megragadott olyan életeket, mint Biberauer Tivadar, Szilasy Aladár. 1880-ban beiratkozik a Teológiára Szabó Aladár, a későbbi belmisszió atyja. Csudálatosképpen ragadja meg az Úr Forgács Gyulának az életét, a belmisszió másik nagy üstökösét, aki Krisztus evangéliumát és keresztjét kezdi hirdetni és prédikálni, amikor olyan volt az egyház élete: száraz csontok.

De miről van szó? Az Úr megragadott engem. Arról, hogy amikor Isten ezt megelégedi, és amikor Isten el akarja hozni a felüdülés idejét, akkor el fogja hozni. Megragadta Ezékielt, elviszi egy völgybe. Na, nézd meg a száraz csontokat, temetetlen holttesteket, valamikori életről beszélnek ezek itt, mert ha meglátunk egy csontot, mire gondolunk? Akárcsak egy állatnak a csontját, ha meglátjuk, akkor mire gondolunk? Arra, hogy az valamikor élőlény volt. A szép, valamikori dicső időkre gondolunk, és a jelen sivárságára.

Azt mondja Ezékielnek: Emberfia! Életre kelnek-e még ezek a csontok? Én így feleltem: Ó, Uram, Uram, te tudod!

Milyen szép ez a felelet. Azt jelenti ez, hogy Isten megkérdezi az embert, lehet-e itt változás? Lehet-e itt új erő? Lehet-e itt megújulás, lehet-e itt élet egyáltalán? Van jövő? – Erre azt mondja Ezékiel: Ó, Uram, Uram, te tudod!

Lehet, hogy volt ebben bátortalanság, nem tudom. Volt ebben valamiféle szomorúság is, nem tudom. De mindenképpen hit volt benne. Ezékiel azt mondja: Uram, te tudod, ez a te kezében van, a te hatalmadban van. Ezékiel nem azt mondja: igen, Uram, majd elkezdünk új módszereket kutatni. Igen, Uram, majd kidolgozunk új technikát, hogy lehet az embereket a templomba becsalogatni, hanem azt mondja: Ó, Uram, te tudod! Ez azt jelenti, hogy tőled függ.

Olyan jó megtanulni, hogy az egyház léte és élete nem tőlünk, nem a Lutherektól, nem a Kálvinoktól, nem a Sztáraitól, nem a Szegedi Kis Istvánoktól és Kálmáncsehi Sánta Mártonok hűségese szolgálatától függ, hanem az egyház léte Istentől függ.

Az egyház léte Isten szívügye. Az egyház élete az Isten szívügye. Amikor énekeltük, hogy: ne feledd, ki népe vagy, ezért énekeltük, hogy reformáció napján se felejtsük el, hogy kinek a népe vagyunk mi. Ne felejtsük el, ki a mi Istenünk, mit akar velünk, milyen hatalmas és milyen ereje van. Ne felejtsük el azt, hogy Ő a hatalmas, életre hívó munkájában emberi eszközöket használ fel.

Az utóbbi időben, igehirdetésben többször is volt már szó erről, hogy milyen az az eszköz, amely az Úr kezében van. Itt Ezékiel is csak eszköz. Jó, ha látjuk, hogy a reformáció emberei is csak eszközök Isten kezében. Hogyan használja az eszközt? Mit mondott Ezékielnek? Akkor ezt mondta nekem: prófétájl e csontokról, mondd nekik: ti száraz csontok, halljátok az Úr igéjét.

Ahhoz, hogy élet legyen, Istennek mindig ígét kell adnia az Ő eszközeinek a szívébe és szájára. Prófétájl e csontokról, mondd nekik. És Ezékiel mit mondott? Azt: ezt mondja az Úr. Mert az igaz próféták mindig így kezdték a prédikációt és szolgálatot: ezt mondja az Úr... „ko, amar Jahve”. Nem azt mondja, hogy ezt majd én elintézem, hanem ezt „mondja az Úr.” Csatornája, továbbítója vagyok az életet munkáló igének. Reformáció ünnepén erre kell emlékeznünk: Isten az Ő igéjével teremt.

Olyan sokan elfelejtik ezt ma a XXI. században. Csodálkozom azokon a csoportokon, akik mindig mozgolódnak, nézegetnek, mindig kitalálnak valamit hogy lehetne a templomba bevinni az embereket. Kínálnak különféle programokat.

Az egyik gyülekezet hirdetőtáblája előtt megálltam egy vidéki városban, és a vasárnapi istentisztelet mellett csak ilyenek voltak: terhes torna, fitnessóra... — nem akarok botránkoztatni, nem az a célom. Láthatjátok, hogy semmi más nem hoz életet, csak amikor Isten azt mondja: prófétájl! Amikor Isten megragad valakit, és azt mondja: mondd e csontokról, és mondd e csontoknak. A prófétának két dolgot kellett mondani: Milyen hatalmas a mi Istenünk, és milyen elveszett állapotban vagyunk mi emberek.

Nem győzöm hangsúlyozni, hogy csak Isten igéje. Sola scriptura — mondta a reformáció nem véletlenül. És mi hisszük, hogy ez elég. Viszont Isten igéje feltétlenül szükséges ahhoz, hogy élet támadjon.

Tegnap megkérdezte valaki a bibliaórán, bár nem erről beszélgettünk, hanem a házasság alapjairól: Olyan sok vallás van, hogy lehet a sok vallás között kiigazodni? Mondtam, hogy majd erre egy külön órát szánunk, de most csak egy

dolgot mondok neked és a többieknek is, hogy ne menjél úgy el, hogy kérdésedre nem kaptál választ. Miért van ennyi vallás? Sokaknak lehet kérdése ez. Röviden, csak ezt mondtam neki: azért van ennyi vallás, mert az ember különféleképpen keresi az élő Istent. Luther is kereste: hogy találhatok az élő Istenre? Hogy találhatom meg az igazságos, kegyelmes, szerető Istent? Az ige miről szól? Arról, hogy Isten hogyan keresi az embert.

A vallások módszert adnak, hogyan jutsz el Istenig. Aztán kiderül, hogy nem oda jutottál, de az a baj, hogy akkor már késő. Az evangélium, az örömhír a számunkra azt jelenti: az Isten kijelenti igéjében, hogy Ő mit tett. Ő hogyan közeledett hozzánk, hogyan keresett meg, Ő hogy támaszt életre. — Ez olyan, mint valaki munkát keres, és azzal kezdik, hogy fizess be, mondjuk 200 ezer Ft regisztrációs díjat. Mert ha munkát megyek keresni, a munka után majd fizessék annak az ellenértékét, mert méltó a munkás a maga bérére. Az, hogy munkát keresek, és fizessek először, az már gyanús. A vallások is így működnek: Neked valamit kell tenned.

Mondtam nekik: ha valahol egy vallás képviselői azt mondják, hogy neked mit kell csinálnod — akkor fordíts hátat. De ha azt hallod: Isten mit tett érted, az az igaz.

Ebben az igében ez ragyog felénk. Amikor Isten azt mondja, hogy megtudják: én vagyok az Úr. Mit jelent a reformáció? Azt, hogy tudd meg, hogy az Úr az úr. Tudd meg, hogy Isten az Ő tervét, amelyet eltervezett a világ teremtése előtt, azt Ő meg fogja csinálni (Efézusi levél). Az Ő népét egybegyűjti, életet lehel bele. — Ez olyan, mint a teremtés, azért, mert új teremtésről van szó. Először prófétál az ige hatására, a csontok egymáshoz illeszkednek, hús, bőr rakódik rájuk, meg inak, amelyek összetartják az egészet, de még nem él. És azt mondja: megint prófétálj! Hívd a Lelket. Jöjj elő Lélek és lehelj életet ebbe a holtakba.

Éppen az történik, mint a teremtésnél. Igéjével megformálja, Lelkével életre kelti, és így lett az ember élő lélekké. — Ez új teremtés. Isten így munkálkodik. Erre is mondta Jézus Krisztus: az én Atyám mindezideig munkálkodik, és én is munkálkodom. Isten nem szűnik meg munkálkodni.

Végül még egy gondolat. Az ember nézheti a csontokat. Jó, hogy Ezékiel itt nem panaszkodik. Nem esik letargiába: hát ezek a száraz csontok... Ezt most ha lefordítjuk a XXI. századunkra, akkor lehetne azt mondani: sokan panaszkodnak, nyafognak, hogy ilyen meg olyan az egyház. Ezt művelik, azt művelik, botránkoznak. Ha már úgylis olyan száraz: rúgjunk bele egyet. Nem!

Olyan jó, amikor az ébredések emberei azt mondták: mi nem megyünk ki a református egyházból. Mellékesen megjegyzem: lehet, hogy 20-30 év múlva kidobnak bennünket. Remélem én már nem élem meg itt a földön. De Béni bácsi azt mondta olyan jó világos látással annakidején: Nem megyünk ki, mert ez nekünk missziói területünk. Mert nekünk a száraz csontok között küldetésünk van. És a reformáció ezt jelenti. Nem azt, hogy emlékezz arra, hogy 496 évvel ezelőtt Luther milyen bátor volt, mert kiszögezte a 95 tételét a wittenbergi vár templomára. A reformáció azt jelenti: menj a csontokhoz. A reformáció azt je-

lenti: Isten megragad téged, és azt mondja: igéimet adom a te szádba, próféta-lj e csontokról, mondd az igét — ezt jelenti. Imádkozz a Lélekért, és ne a jelen helyzetet nézd. Ne kritizáld, hogy ez meg az történik.

Gyülekezeti tagoktól hallottam itt-ott, ahol szolgáltam, hogy ők miért nem járnak templomba. A vége mindig ez: a száraz csontok. És nem gondoljuk, hogy a reformáció pontosan azt jelenti, hogy emberfia fordulj, elviszlek a csontokhoz. Elvitt engem egy völgybe. Kiveszi Ezékielt, nem tudom hol volt akkor éppen. Kiviszi a csontokhoz a völgybe. És azt mondja: mondd az igét e csontoknak. A csontok elkezdenek megelevenedni.

A reformáció azt jelenti: Isten bennünket akar használni. Olyan sok helyre kellene és lehetne vinni az igét. Olyan sokszor azt mondjuk: Ó, ezek száraz csontok. Itt már vége mindennek. Oly sokszor lemondunk. A legáltalánosabb az, amikor azt mondja az ember: kutyából nem lesz szalonna. Ezek már nem is kutyák, ezek száraz csontok. Higgyük el, hogy Isten igéje és Lelke teremtő erő. Higgyük el, hogy a ti munkátok (ahogy Pál írja a Korinthusi levél 15. fejezetében) nem hiábavaló az Úrban. Mert az Úr megragad, elvisz, igéd ad szánkba. Nekünk ennyi a feladatunk és dolgunk. Utána gyönyörködni, csodálkozni azon: nagy vagy te Isten, nagy a te hatalmad. Világteremtő a te szózatod.

Ezért Ezékiel engedelmes, mert a reformáció mindig azt is jelenti: engedelmesek vagyunk annak az Istennek, aki bennünket megragad. Nem ellenkezünk, hogy csak ide ne, csak oda ne, hanem menj mindazokhoz, akikhez küldelek téged. Ha száraz csontokhoz, akkor a száraz csontokhoz, és tanuljuk meg, hogy nem kell lemondani a száraz csontokról, mert Isten életet adhat. Ő ad életet, lehetet és mindent.

Adja meg az Úr, hogy így tudjunk ünnepelni a reformáció ünnepén, és így tudjuk ünnepelni a mi örökké dicsőséges élő Urunkat.

Imádkozzunk!

Hálás szívvel köszönjük, örökkévaló Urunk, hogy hódolhatunk előtted és megköszönhetjük csodáidat, tetteidet. Tudjuk, hogy azt bíztad ránk, hogy hirdessük annak hatalmas dolgait, aki a sötétségből az Ő csodálatos világosságára hívott el bennünket.

Engedd, Urunk, látnunk azt, hogy mi is száraz csontok voltunk. A mi életünk is teljesen reménytelen volt. És mégis, amikor megszólítottál bennünket, életre hívtál. Lelket adtál. Köszönjük, hogy nemcsak nekünk, hanem az egész testnek, az egyháznak, amely a te tested, adtad a te megelevenítő Lelkedet. Életet leheltél.

Így köszönjük neked mindazokat az időket, amelyben emberek újjászülettek, hozzád tértek, és hálából szolgálatba álltak, hogy mások is hallják és mások is csodálják a te szeretetedet. Engedd, Urunk, hogy így tudjunk ünnepelni mi is: téged dicsérve és magasztalva.

Kérünk téged az egyházért, hogy a te igéd tisztán, elegyítetlenül hirdettesék. Kérünk, hogy semmilyen más evangéliumra ne figyeljünk, hanem egyedül arra, amit te adsz a szánkba, amit te írsz szívünk hústáblájára.

ISTEN SZÍVÜGYE AZ EGYHÁZ ÉLETE

Kérünk, áldd meg népedet, hogy helyén legyen, szolgáljon, várjon téged, Úr Jézus és vallja már itt a földön: a mi országunk a mennyekben van. Reformáld a mi életünket is, újíts meg, hogy az igéhez szabjuk magunkat, és mindahhoz, amit az ige mond nekünk, amit az ige kér tőlünk.

Ámen.

390.

d' *Luther M.(?) Wittenberg, 1529.*

E- rős vár a mi Is- te- nünk, Jó
Ha ő ve- lünk, ki el- le- nünk? Az
fegy- ve- rünk és paj- zsunk,
Úr a mi ol- tal- munk. Az
ős el- len- ség Most is ül- döz még, Nagy
a se- re- ge, Csa- lárd- ság fegy- ve- re;
Nincs i- lyen több a föl- dön.

2. Erőnk magában mit sem ér, Mi csakhamar eles-
nénk; :/: De küzd értünk a hős vezér, Kit Isten rendelt
mellénk. Kérdezed: ki az? Jézus Krisztus az, Isten
szent Fia, Az ég és föld Ura, Ő a mi diadalmunk.

3. E világ minden ördöge Ha elnyelni akarna, :/:
Minket meg nem rémítene, Mirajtunk nincs hatalma.
E világ ura Gyúljon bosszúra: Nincs ereje már, Reá
ítélet vár: Az Ige porba dönti.

4. Az Ige kőszálként megáll, Megszégyenül, ki
bántja; :/: Velünk az Úr táborba száll, Szent Lelkét
ránk bocsátja. Kincset, életet, Hitvest, gyermeket
Mind elvehetik, Mit ér ez ő nekik? Miénk a menny
örökre.

Luther Márton, 1483–1546.